

Sygn. akt II USK 48/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lutego 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania C. spółki z o.o. w W.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem ubezpieczonego M. P.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 lutego 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Warszawie
z dnia 2 czerwca 2021 r., sygn. akt III AUa 1004/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 2 czerwca 2021 r. oddalił apelację C. spółki z o.o. w W. od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 20 sierpnia 2020 r., który oddalił odwołanie spółki od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie z 23 lipca 2019 r., stwierdzającej, że M. P. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym w okresach wymienionych w decyzji od 14 marca 2011 r. jako zleceniobiorca a nie wykonujący umowy o dzieło oraz ustalającej podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne za poszczególne miesiące okresu od marca 2011 r. do stycznia 2019 r.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na istotne zagadnienie prawne. Okolicznością uzasadniającą jest dokonanie wykładni „w przedmiocie dopuszczalności ustalenia w drodze jednej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podlegania ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu i jednocześnie ustalenie wymiaru składek w sytuacji, gdy składki na te ubezpieczenia uległy przedawnieniu przed wydaniem decyzji w tym przedmiocie” (...). W argumentacji podniesiono, że wyznaczenie podstawy wymiaru składek w decyzji ZUS jest równoznaczne z zobowiązaniem płatnika składek do dokonania korekt dokumentów rozliczeniowych i zadeklarowania podstawy wymiaru składek określonej w decyzji, a następnie w prawomocnym wyroku sądu, a także odprowadzanie składek na ubezpieczenia z podstawy wymiaru składek ustalone przez ZUS w zaskarżonej decyzji. W ocenie skarżącego chodzi o rozstrzygnięcie istotnego zagadnienia prawnego, czy w odniesieniu do decyzji ustalającej zarówno podleganie ubezpieczeniom społecznym oraz wymiar składek, ma zastosowanie pięcioletni termin przedawnienia wskazany w art. 24 ust. 4 ustawy systemowej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

Negatywna ocena zgłoszonej podstawy przedsądu wynika z następujących przyczyn.

Istotne zagadnienie prawne przedstawione we wniosku nie ma takiej rangi, gdyż odpowiedź nie wykracza poza zwykłą wykładnię prawa.

Decyzje ZUS mają zasadniczo charakter deklaratoryjny i taką jest też decyzja, która wyznaczała przedmiot sprawy.

Chodzi o to, że to prawo materialne (ustawa) decyduje o tym czy określona praca lub działalność stanowią tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Ustawa decyduje również o przedawnieniu składek – art. 59 § 1 pkt 9 Ordynacji podatkowej w zw. z art. 31 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Składki przedawnione wygasają.

Podkreśla się te oczywiste normy, aby wskazać, że przedmiotem decyzji i w konsekwencji postępowania przed Sądem nie była decyzja wymiarowa, czyli określająca zobowiązanie składkowe, tylko decyzja stwierdzająca podleganie ubezpieczeniom społecznym oraz ustalająca podstawę wymiaru składek.

Podstawa wymiaru składek jest tylko częścią stosunku ubezpieczenia społecznego. Wówczas podstawa wymiaru składek należy do sfery faktów, z uwagi na to, że przychód to określona wartość majątkowa. Z tego ustalenia nie wynika odpowiedzialność skarżącego za składki przedawnione. Pozwany nie wydał w tej sprawie takiej decyzji. Przedmiotem decyzji i sprawy nie było też przedawnienie składek. Zagadnienie zorientowane na problem przedawnienia nie jest uprawnione, bo Sąd drugiej instancji nie orzekał o przedawnieniu (w apelacji nie dostrzega się zarzutu przedawnienia). Skargę kasacyjną wnosi się od wyroku sądu drugiej instancji.

Istotne zagadnienie prawne powinno występować w konkretnej sprawie (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Zaznaczyć jednak należy, że odpowiedź na sformułowane zagadnienie wynika z uchwały Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2016 r., III UZP 8/16. Dopuszczalne jest ustalenie w decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podlegania ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu osoby wykonującej pracę na podstawie umowy zlecenia w sytuacji, gdy należności z tytułu składek na te ubezpieczenia uległy przedawnieniu przed wydaniem decyzji. Uchwała nie jest sprzeczna z powołanymi we wniosku wyrokami Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2010 r., II UK 377/09, z 14 lutego 2017 r., II UK 708/15, z 2 września 2020 r., I UK 53/19.

Skoro nie przedawnia się ustalenie stosunku ubezpieczenia społecznego, to nie przedawnia się też ustalenie faktów składających się na stosunek ubezpieczenia, czyli w tym przypadku podstawa wymiaru składek. Ustalenie podstawy wymiaru składek nie zmienia przedawnienia składek. Przedawnienie składek to domena ustawy.

Potwierdza to, że zgłoszony we wniosku problem nie wykracza poza wykładnię prawa. Zwykła wykładnia prawa nie składa się na podstawę przedsądu (*a contrario* art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.). Znaczenie ma dopiero kwalifikowana potrzeba wykładni wynikająca z poważnych wątpliwości lub rozbieżności w

orzecznictwie. Od drugiej podstawy przedsądu należy odróżnić pierwszą podstawę przedsądu, czyli istotne zagadnienie prawne, które nie może być redukowane do samej wykładni prawa. Ustawodawca wyraźnie odróżnia te podstawy przedsądu (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.).

Czym innym jest ocena zastosowania prawa w indywidualnej sprawie. Wówczas jest to problem, który może składać się na szczególną podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., bowiem jako jedyna podstawa ma na uwadze indywidualny interes strony w przyjęciu jej skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wniosek nie odwołuje się do tej podstawy przedsądu.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).